

УДК 37.015(063)
ББК 74+88я43
П 27

П 27 **Перспективні напрямки розвитку сучасних педагогічних і психологічних наук:** Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: (м. Харків, Україна, 10-11 лютого 2017 р.). – Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2017. – 184 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 37.015(063)
ББК 74+88я43

© Автори статей, 2017
© Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2017

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ – ОДИН ІЗ НАПРЯМКІВ
УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА УРОКАХ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Грибан Г. В......8

ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР
У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Дяченко А. А., Шеремета Н. В......12

СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ШЛЯХИ
ЇЇ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Кармазіна О. М......16

ПРАВИЛА УСПІШНОГО ВЧИТЕЛЯ
ЗА НАСТАНОВАМИ О. А. ЗАХАРЕНКА

Попенко І. П., Попенко Л. В.19

ЖИТТЄВОТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ МАЙБУТЬОГО УЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ОДНА З ОСОБЛИВОСТЕЙ
ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Радченя І. В.23

МУЗИЧНО-СЦЕНІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ЯК ФАКТОР
УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТЬОГО
ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Цуранова О. О., Халсева О. В......25

НАПРЯМ 2. СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

ВИЯВЛЕННЯ ТА ПІДТРИМКА НАУКОВО-ОБДАРОВАНИХ ШКОЛЯРІВ –
ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ НАУКИ

Бірук Н. П......28

СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ВПРОВАДЖЕННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Драгунова В. В......31

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ СПЕЦИФІЧНИХ ПРАКСЕОЛОГІЧНИХ
ПРИНЦИПІВ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ
СЕСТЕР-БАКАЛАВРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лісна-Міських Н. Є......35

Загальновідомими формами роботи з батьками є: колективні (батьківські збори, вечори запитань і відповідей, засідання «круглого столу», заняття-тренінги та вікторини із залученням дітей, дні відкритих дверей, лекції, семінари); індивідуальні (вступне анкетування, бесіди, зустрічі з цікавими людьми); групові (консультації, клуби взаємодопомоги, школа молодих батьків, гуртки за інтересами, вечори запитань та відповідей, зустрічі з цікавими людьми), наочно-письмові (педагогічна бібліотека, інформаційні листки, дошка оголошень) та наочно-інформаційні (реклама книг, публікацій у періодиці, в системі Інтернет) тощо.

Таким чином, позитивних результатів у формуванні навичок безпечної поведінки на дорогах у дошкільників можна досягти тільки при вмілому поєднанні колективних та індивідуальних форм роботи вихователів з батьками та дітьми. Педагогічна просвіта батьків повинна мати цільове спрямування.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / [гол. ред. Н. О. Андру-сич]. – К. : Дошкільне виховання, 1999. – 68, [4] с. – (Бібліотечка журналу «Дошкільне виховання»).
2. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2-х кн. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 1 : Особистісноорієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. – 278 с.
3. Закон України «Про дошкільну освіту» – К. : Ред. журналу «Дошкільне виховання», 2001. – 55, [1] с. – (Бібліотечка журналу «Дошкільне виховання»).
4. Куликова Т. А. Семейная педагогика и домашнее воспитание / Куликова Т. А. – М. : Издательский центр «Академия», 1999. – 232 с.
5. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. Проект // Педагогічна газета. – Липень 2001р. – № 7 (85). – С. 4-6.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ЯКІСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПІ

Мельник Н. І.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

Педагогічний інститут

Київського університету імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

На сучасному етапі розвитку європейського суспільства все більшої актуальності набуває питання забезпечення якісної освіти починаючи з найпершої її ланки дошкільною. У зв'язку з чим питанням реалізації стратегії «щасливого дошкільного дитинства» у всіх країнах-члена Європейського союзу приділяється особлива увага. Так, Міжнародними організаціями, в тому числі Європейським Союзом, на різних рівнях державного управління перед

Міністерствами освіти, соціальними партнерами, вихователями постає соціальне замовлення на якість освітніх послуг у сфері дошкільної освіти [1]. Визначення принципів і цінностей на яких базується дошкільна освіта в Європі є надзвичайно важливим аспектом, оскільки від них в цілому залежать концепція, принципи і підходи до організації та здійснення дошкільної освіти і в Україні. Відтак, аналізу потребує як змістова характеристика сутності поняття «європейський підхід» так і його мета, принципи, цінності які є вихідними означеного підходу, що становить мету даної статті.

Вагомим кроком у розробці «європейського простору дошкільної освіти» стало створення унікального за своїм змістом своєї діяльності проекту та видання одноіменного міжнародного журналу з проблем дошкільного дитинства і освіти «Діти в Європі», який піднімав питання якості надання послуг в дошкільній галузі та діяльності всіх формальних, неформальних та інформальних організацій, пов'язаних з дошкільною освітою. За ініціативи цього європейського видавництва у 2008 році було підготовлено директивний програмний документ «Діти дошкільного віку та послуги в дошкільній освіті», який був покликаний стимулювати демократичний діалог щодо європейської політики і необхідність розробки європейського підходу до послуг для дітей дошкільного віку, і забезпечував підтримку створення «європейської політики дитинства» (European politics of childhood) [1, с. 1].

У преамбулі цього документу зазначено, що відповідальність Європейського Союзу галузі дошкільної освіти обумовлюється такими причинами:

- Європейський Союз зосередив особливу увагу на сферу послуг в дошкільній галузі та на освіті дітей дошкільного віку з початку 1990-х років;
- Європейською комісією, в липні 2006 року, було опубліковано Постанову «На шляху до стратегії Європейського Союзу з прав дитини, у якому права дітей визнавались «пріоритетом для ЄС» [4];
- Європейською Комісією також було опубліковано документ «Ефективність і справедливість в Європейській системі освіти і навчання», відповідно якого «дошкільна освіта має найбільшу віддачу з точки зору досягнення і соціальної адаптації дітей» [4].
- Діти є повноправними громадянами Європи і можуть розраховувати певні загальні виплати і мати соціальні переваги;
- Розробка європейського підходу може бути взаємовигідною для всіх держав-членів, оскільки він забезпечує можливість для всіх отримати якісну дошкільну освіту в умовах різноманітності традицій і досвіду по всій Європі [5].

В документі також визначено такі принципові питання щодо створення «європейського простору дошкільної освіти» як: роз'яснення щодо розуміння сутності «європейський підхід», визначення категорії «послуги для дітей дошкільного віку», а також історичні передумови формування та основоположні засади «європейського підходу» [6, с. 2].

Під категорією «європейський підхід» за визначенням провідних спеціалістів проекту «Діти в Європі» розуміються загальноприйняті цілі, принципи і права, а також багато інших аспектів в організації системи суспільного дошкільного виховання, як в межах однієї країни так і між

різними державами. Розробка взаємозв'язку та узгодженості між різноманітністю організації дошкільної освіти та виховання як у різних країнах ЄС, так у країнах окремого регіону, відіграє вирішальне значення для якісного запровадження єдиного «європейського підходу» в дошкільній сфері, створення відповідного освітнього простору. Особливо актуальним таке узгодження має в контексті децентралізованої системи організації дошкільної освіти, оскільки створення «рівних можливостей» в умовах деферентності ускладнюється розв'язанням таких питань як: перше – що повинно бути визначено централізовано з метою реалізації завдання забезпечення «освіти для всіх», а друге – що варто залишити на розсуд місцевого управління у контексті проблеми забезпечення конкретних потреб і побажань місцевої громади чи спільноти? Європейський підхід не означає детальної і всеосяжної концептуалізації та специфікації, що передбачає в перспективі залучення всіх держав-членів до Європейської стандартизованої системи дошкільної освіти та виховання. Запровадження «європейського підходу» не є самоцільлю, а передбачає фундаментальний систематичний поступ в розвитку якості дошкільної освіти, саме тому коли йдеться про його запровадження не виставляються певні конкретні часові обмеження, а лише перспективи, наприклад до 2020 чи 2030 років. Великою мірою «європейський вимір» є політичним суб'єктом, і, таким чином, відкритий для постійних дискусій і змін. Пошук уніфікованості в системі дошкільної освіти може проявлятися, наприклад, у тому, що якість всієї системи дошкільної освіти забезпечуватиметься розробкою інтегрованого багатоаспектного навчального плану або більш близьке для європейської науково-методичної термінології поняття куррикулуму дошкільної освіти (curriculum), але сфера, специфіка і форма реалізації освітньої програми, побудованої на цьому куррикулумі на сучасному етапі розвитку дошкільної освіти у світі може широко варіюватися як в межах різних країн, так і в межах однієї країни. Таким чином, процес впровадження «європейського підходу» вбачається його ідейними засновниками та лідерами проекту «Діти в Європі» в довготривалій перспективі та через широкую дискусію [2, с. 4].

У директивному документі «Діти в Європі» окрема увага приділяється також фундаментальним питанням щодо розуміння «образу дитини» в європейському контексті. Так, розробники документу вважають, що це найбільш вдало розуміння феномену «образу дитини» представлено у працях засновника підходу Реджіо Емілія, провідного європейського лідера в дошкільній освіті Лоріса Малагузі (Loris Malaguzzi), який наголошував, що: «Є багаті діти і діти з бідних сімей. Ми говоримо про те, що всі діти багаті, немає бідних дітей. Всі діти незалежно від їх культури, достатку, забезпечення є духовно багатими, талановітшими, більш сильним і більш розумнішими, ніж ми можемо припустити...», («...хоча дитина не є матеріально багатою, але вона народжується з величезним потенціалом, який може бути виражений в сотні мов; вона – активний дослідник, учень, який шукає сенс світу від народження, співторець знань, самотності, культури та цінностей; дитина, яка може жити, вчитися, слухати і спілкуватися, але завжди в зв'язку з

іншими; цілісна дитина це – дитина з тілом, розумом, емоціями, творчістю, історією та соціальною ідентичністю; фізична особа, чия індивідуальність і самостійність залежить від взаємозалежності, і хто потребує і прагне зв'язків з іншими дітьми чи дорослими; громадянин з повноправним місцем у суспільстві, суб'єкт права, якого суспільство має поважати і підтримувати» [6].

Утвердження таких ціннісних орієнтацій у розуміння сутності феномену поняття «дитина» є основоположними засадами «європейського підходу» у дошкільній освіті, який передбачає дотримання та реалізацію таких десяти взаємопов'язаних принципів:

1. Доступність освіти: право всіх дітей на отримання якісної дошкільної освіти.

2. Економічність: безкоштовність дошкільної освіти.

3. Педагогічний підхід: цілісний і багатоцільовий.

4. Залученість дітей та інших представників суспільства до сфери дошкільної освіти: активне «включення громади» до суспільного дошкільного виховання, повноцінна комфортна соціальна адаптація дітей.

5. Взаємозгодженість між різними видами діяльності: дотримання всіх показників, визначених у Рамці якості в галузі дошкільної освіти (а Quality Framework).

6. Різноманітність і вибір: демократичні принципи, відкритість дошкільної освіти для всіх дітей та їхніх сімей незалежно від їхньої культури, мови, етнічної приналежності, релігії, соціального стану, статі, статевої орієнтації, особливостей освітніх та фізіологічних потреб, стереотипів.

7. Оцінювання: відкрите, демократичне і прозоре, базоване на методах ведення педагогічної документації, що дозволяє візуалізувати та отримати об'єктивні дані щодо всебічного становлення та розвитку, особистості дитини, а також методами рефлексії, безпосереднього спілкування, об'єктивної інтерпретації даних та ціннісних узагальнень.

8. Ціннісне значення професії: професія дошкільного педагога є паритетною по відношенню з професією шкільного вчителя.

9. Послуги для дітей дошкільного віку та загальноосвітня школа: стійке та рівноправне партнерство.

10. Кроскультурне партнерство: навчання з іншими країнами [1, с. 7-11].

Імплементація означених принципів відповідно документу повинна реалізуватися поступово до 2020 року та забезпечуватиме якість дошкільної освіти в цілому [6].

Висновок. Охарактеризований «європейський простір дошкільної освіти», зазначені принципи, цінності мають колосальний вплив на вибудову підходів до організації та здійснення дошкільної освіти у вітчизняному, українському контексті, що потребує окремого ґрунтовного аналізу, оскільки корелюється з сучасними освітніми парадигмами освіти в цілому та становить перспективу подальших досліджень.

Література:

1. *Children in Europe Policy Paper [Electronic resource] / Bernard van Leer Foundation Eurochild International Step by Step Association EECERA Utdanningsforbundet, Norway Gefures, Greece* September 2008. – Retrieved from: <http://www.vbjk.be/en/node/5359> – the Date of retrieving: 24.06.2016. – Title from the screen.
2. *Communication from the Commission – Towards an EU strategy on the rights of the child {SEC(2006) 888} {SEC(2006) 889} /* COM/2006/0367 final */ [Electronic resource]. – EUR-LEX. – Access to European Union Laws. – Retrieved from: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52006DC0367> – Date of retrieving: 13.02.2014. – Title from the screen.*
3. *Communication from the Commission to the Council AND to the European Parliament Efficiency and equity in European education and training systems {SEC(2006) 1096} /* COM/2006/0481 final */ [Electronic resource]. – EUR-LEX. – Access to European Union Laws. – Retrieved from: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?qid=1470401945900&uri=CELEX:52006DC0481>. – Date of retrieving: 13.02.2014. – Title from the screen.*
4. *Conference of the representatives of the governments of the member states [Electronic resource]: Brussels, 3 December 2007 (OR. fr) CIG 14/07. – Retrieved from: www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsupload/cg00014.en07.pdf – 287 p. – Date of retrieving: 13.02.2014. – Title from the screen.*
5. *Report from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth. – European Commission. – Barcelona objectives. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013. – 41 p. – ISBN 978-92-79-29898-1.*
6. *Young children and their services: developing a European approach [Electronic resource] / Peeters, Moss. –) Aiming high: a professional workforce for the early years, Children in Europe, 2008. – Retrieved from: www.allianceforchildhood.eu/.../QoC%20progr. – Date of retrieving: 09/04/2014. – Title from the screen.*

НАПРЯМ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

ПРИНЦИПИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДЛІТКІВ

Великжаніна Д. В.

*аспірант кафедри педагогіки і педагогічної майстерності
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна*

Реформування в системі української освіти набуває обертів і спричиняє впровадження конструктивних змін в організацію процесу навчання та виховання підростаючого покоління. Сучасна система освіти діє у напрямку реалізації компетентнісного підходу до навчання і виховання дітей, прагне мати інноваційний та випереджувальний характер задля забезпечення якісного розвитку ключових компетенцій учнів, оволодіння ними новими способами мислення та діяльності.

Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схвалена Кабінетом Міністрів України, розкриває компетентнісно орієнтований зміст модернізації освіти у запровадженні нового принципу педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці учня, вчителя і батьків; набутті дітьми ключових компетентностей, необхідних для успішної самореалізації особистості; створенні сприятливих умов для всебічного розвитку особистості кожного учня, здатного до критичного мислення; створенні умов та можливостей для формування у дітей інноваторських здібностей, здатностей змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, навчатися впродовж життя, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі.

Оволодіння дитиною життєвою компетентністю сьогодні є необхідною умовою успішної життєдіяльності особистості, її нормальної соціалізації, ефективної самореалізації та саморозвитку, продуктивної соціальної активності.

Життєва компетентність покликана допомогти особистості знайти своє місце в житті, ефективно освоїти життєві та соціальні ролі. Вона передбачає оволодіння особистістю компетенціями щодо уміння інтегруватися у динамічне суспільство; вигідної самопрезентації на ринку праці; критичного мислення та використання знань як інструменту розв'язання власних життєвих задач різної складності; генерування інноваційних ідей та прийняття нестандартних рішень з усвідомленням відповідальності за них; уміння діяти у